

028-1

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1976 JUL 18

Kétszázötven vers, cikk, novella Budapestről, szenvedélyes hangú bírálat és elragadtatás, háborgás és felkesedés, lenézés és felmagasztalás — egy kötetben.

Budapest Ady szemével.
Ady Budapestje...

A nagy költő születésének 100. évfordulójára (1977) készül a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest gyűjteményében. A szerkesztők: Faragó Éva és dr. Ruzsicska Mária mondják: többé-kevésbé ismert alkotások ezek, Ady költeményei, publicisztikai művei közt jelentek meg. Ilyen összeállításban, Ady Budapesttel foglalkozó írásai egy csokorban azonban először látnak napvilágot. Ady emlékéit idézik.

A Költözés Átok-városból vers például: Budapesten csúf az élet, nem lehet szépet álmodni, nincsen könnyes nagy szerelmem. Vagy a Brüll Adélhoz intézett sorok: Pesten káosz és láрма uralkodik. A keserű imádság...-ban: be szépek az egykor gyűlölt, rút pesti utcák.

Az önéletrajz: „Budapestet sok affektálással lenéztem; a vidék sértett, nyomott s a legfantasztikusabb terveim voltak: London vagy talán Szentpétervár, Moszkva, de nem, mégis Párizs. Sors furcsa, s nem is kellemtelen véletlenek 1904-ben Párizs-hoz, Párizsba segítettek, s így gyerekes nagy elégtételeimre kikerülhettem

Ady Budapestje

Budapestet.” „...harminchat éves lesek, agglégény, kilenc év óta minden évben írok egy kötet verset többnyire Budapesten és a falumban élek, s természetes, bár kissé szomorú, hogy igazában otthonom, lakásom nincs is.”

Ady a századelő polgárságának Budapestjével perelt: „Élünk Budapesttel, Budapestért és Budapesttől. Amink van odavisszük. Onnan kapjuk viszont kis költő pénzünket, drága áron. Onnan kapjuk a gallérmintát, a politikát, az elveket, az erkölcsöt, még a nyelvet is. Ma már a hortobágyi csikóslegény is ékes pesti jargonban társalog.” (Vidéki erkölcs, 1900. július 21.)

Az ország sok gondját, baját állította szembe a főváros cifraságával. Az ellentmondásokra mutatott rá: „Csupa üresség Budapest. Éhező ezreivel, léha cifrálkodásával, kiskorú polgárságával, ázsiai közigazgatásával, ki nem alakult és ki nem alakulható társadalmával, kokott kultuszával, undok születési és pénzarisztokráciájával, züllött irodalmi életével kétségbeejtő képet nyújt a magyar metropolisz. (A Hétről 1900. március 2.)

Évek múltával, 1911. február 7-én

a Világban így írt: „Való, hogy ez a város dacos, hirtelenkedő csodából nőtt váratlanul nagyra, s való igaz az is, hogy véres áldozatokkal fizette meg e város bűnös árát egy kis fél-szeg nyomorék ország. Mindegy, város csak így születhetik, s Budapestnek legalább ilyen nagyváros és ilyen városná kellett válnia amilyen, mert különben jaj volt volna, s lenne nekünk.”

Ki rajzolt hübb karképet az akkori magyar fővárosról, ki tárta fel Budapest szellemi valóját is, ki írt olyan szenvedélyesen a pesti utcákról, vakokokról, emberekről, proletárokról, a Dunáról, a színházról, a szigetről, a Lánchídról, a kávéházakról, mint a Párizsért sóvárgó Ady. Tulajdonképpen ragaszkodott Budapesthez. „Budapest, melyet ki akartam kerülni, s melybe Párizson át csak félig érkeztem meg, ez a Budapest, mely mégis csak Magyarország, az egyetlen építmény ebben az országban, amiből lehet valami, amire lehet emeleteket rakni, végső földülésemben megtámasztott” — vallotta a költő a Royalban „szíves és nagy publikum előtt”, majd a huszadik században közzé is tett, 1910. elején.

Az Ady-tiszteletknek, rajongóknak biztosan sokat mond ma is.

MOLNÁR ERZSÉBET